

Bíró Mária

ANTIK ÁLMOK ÁLMODÓJA.

SARKADY JÁNOS ÉLETÚTJA, TUDOMÁNYOS MUNKÁSSÁGA, SZAKIRODALMI ÉS FORDÍTÓI TEVÉKENYSÉGE.

Szerkesztette:

Nemes Zoltán. Debrecen, 2009

A Debreceni Egyetem Tudós professzorai I.

A sorozat első kötetének a megjelenése a Debreceni Egyetem centenáriumi eseményei előkészületeinek egyik lépése. Ez az az egyetem, amelynek helyi gyökerei a debreceni Református Kollégiumig vezetnek vissza, iskolateremtő oktatói közül sokan később is ebből a magyar református szellemiségből merítettek. Az egyetem ezen professzorainak sorába tartozott Sarkady János is, így a róla készült tanulmánykötet bemutatása a Károli Gáspár Református Egyetem Történettudományi Intézetének most induló folyóirata számára örömmel vállalt kötelessége.

A Nemes Zoltán által készített összeállítás első részében Sarkady János életútjának igen részletes feldolgozását olvashatjuk. Szerencsénkre a szerző a történeti források közül még szinte teljes egészében orális forrásokra támaszkodhatott, ill. írott forrásainak, kordokumentumainak többségét is meg tudták erősíteni és hitelesítették az élő szemtanúk. A gyermekkorról és a tanulóévekről a testvérek és osztálytársak beszámolóiból értesülünk. Egyetemi pályafutásának, majd az egyetemről való kitiltásának és rehabilitációjának az ábrázolása talán életszerűbb lenne, ha itt is többször kapnának szót az események szereplői, ellenfelei (bár ezek kevesen voltak) és támogatói.

Több szempontból is tanulságos lehet ez az életút, látnunk kell, hogy egy-egy életpályát milyen erősen determinálnak a korai gyermekévek, a családi hagyományok ápolása, pl. hogy kisfiúként is tudta, hogy az 1700-as évek végén Erdélyben alkotó Kolumbán János ókortörténész leszármazottja. A középiskolai oktatás (a debreceni Református Kollégium) és az ott tanító tanárok, mint a karcagi Szász Béla, meghatározhatnak, determinálhatnak egy egész életpályát. A mai oktatási gyakorlatunkban tapasztalt lehangoló tapasztalatainkkal szemben megdöbbenő, hogy milyen általános műveltséggel rendelkeztek a két világháború között érettségiző falusi, kisvárosi fiatalok, erről osztálytársaival váltott és Tökés László Sándor által szerencsésen megőrzött levelek tanúskodnak.

A monográfia a tudomány- és kortörténészek számára fontos életrajz mellett tartalmazza Sarkady János teljes személyi bibliográfiáját évenkénti bontásban. Szerepelnek benne az általa szerkesztett szöveggyűjtemények, ahol a fordítók neve nem került megadásra, itt Nemes Zoltán szinte „nyomozói munkával” derítette ki ezeket. Helyet kaptak tanulmányainak és fordításainak elektronikus formában megjelent verziói is. A bibliográfiát részletes név- és tárgymutató egészíti ki.

A Debreceni Egyetem ezzel a kötettel tiszteltgett néhai tanára emléke előtt, a KRE Történettudományi Intézete pedig e kötet ismertetése mellett főként az *Orpheus búcsúzik* című tanulmány-gyűjteménnyel emlékezik hajdani professzorára.